

LA COMPASSIÓ DEL SAMARITÀ: ESTIMAR PORTANT EL DOLOR DE L'ALTRE

Missatge del sant pare Lleó XIV
per a la XXXIV Jornada Mundial del Malalt

11 de febrer de 2026

Benvolguts germans i germanes,

La XXXIV Jornada Mundial del Malalt se celebrarà solemnement a Chiclayo, Perú, l'11 de febrer de 2026. Per aquesta raó, he volgut proposar de nou la imatge del bon samarità, sempre actual i necessària per a redescobrir la bellesa de la caritat i la dimensió social de la compassió, per a posar l'atenció en els necessitats i en els qui sofreixen, com ho són els malalts.

Tots hem escoltat i llegit aquest commovedor text de sant Lluc (cf. Lc 10,25-37). A un doctor de la llei que li pregunta qui és el proïsme al qual ha d'estimar, Jesús li respon explicant una història: un home que viatjava de Jerusalem a Jericó va ser assaltat per lladres i abandonat gairebé mort; un sacerdot i un levita van passar de llarg, però un samarità es va compadir d'ell, va embenar-li les ferides, el va portar a un hostal i va pagar perquè el cuidessin. He volgut proposar la reflexió d'aquest passatge bíblic amb la clau hermenèutica de l'encíclica *Fratelli tutti*, del meu estimat predecessor el papa Francesc, on la compassió i la misericòrdia envers la persona necessitada no es redueixen a un mer esforç individual, sinó que es realitzen en la relació amb el germà necessitat, amb els qui el cuiden i, fonamentalment, amb Déu, que ens dona el seu amor.

1. El regal de l'encontre: l'alegria de donar proximitat i presència

Vivim immersos en la cultura de la rapidesa, de la immediatesa, de les presses, així com també de l'exclusió i la indiferència, que ens impedeix acostar-nos i aturar-nos en el camí per a mirar les necessitats i els sofriments que hi ha al nostre voltant. La paràbola narra que el samarità, quan va veure el ferit no va passar de llarg, sinó que va tenir per a ell una mirada oberta i atenta, la mirada de Jesús, que el va portar a la proximitat humana i solidària. El samarità «es va aturar, li va regalar proximitat, el va curar amb les seves mans, va posar també cèntims dins la seva butxaca i es va ocupar d'ell. Sobretot [...] li va donar el seu temps».¹ Jesús no ensenya qui és el proïsme, sinó com fer-se proïsme, és a dir, com trobar-nos nosaltres propers.² Pel que fa a això, podem afirmar amb sant Agustí que el Senyor no va voler ensenyar qui era el proïsme d'aquell home, sinó a qui s'havia de fer ell proïsme, perquè ningú no és proïsme d'un altre sinó quan se li acostava voluntàriament. Així doncs, es va fer proïsme aquell que va mostrar misericòrdia.³

L'amor no és passiu, va a l'encontre de l'altre; ser proïsme no depèn de la proximitat física o social, sinó de la decisió d'estimar. Per això, el cristià es fa proïsme de qui sofreix, seguint l'exemple de Crist, el veritable Samarità diví que es va acostar a la humanitat ferida. No són mers gestos de filantropia, sinó signes en els quals es pot percebre que la participació personal en els sofriments de l'altre implica donar-se un mateix, suposa anar més enllà de cobrir necessitats, per arribar a aconseguir que la nostra persona sigui part

¹ Francesc, Carta enc. *Fratelli tutti* (3 octubre 2020), 63.

² Cf. *ibid.*, 80-82.

³ Cf. St. Agustí, *Sermons* 171, 2; 179 A, 7.

del do.⁴ Aquesta caritat s'alimenta necessàriament de l'encontre amb Crist, que per amor es va entregar per nosaltres. Sant Francesc ho explicava molt bé quan, en parlar del seu encontre amb els leprosos, deia: «El Senyor em va portar fins a ells»,⁵ perquè a través d'ells havia descobert la dolça alegria d'estimar.

El regal de l'encontre neix del vincle amb Jesucrist, al qual identifiquem com el bon samarità que ens ha portat la salut eterna, i al qual fem present quan ens inclinem davant el germà ferit. Sant Ambròs deia: «Ja que ningú és tan veritablement el nostre proïsme com qui ha guarit les nostres ferides, estimem-lo veient en ell nostre Senyor, i estimem-lo com el nostre proïsme; perquè no hi ha res tan proper als membres com el cap. I estimem també qui és imitador de Crist, i tothom qui s'associa al sofriment del necessitat per la unitat del cos.»⁶ Ser un en l'Un, en la proximitat, en la presència, en l'amor rebut i compartit, i gaudir, així com sant Francesc, de la dolçor d'haver-lo trobat.

2. La missió compartida en la cura dels malalts

Continua sant Lluç dient que el samarità “es va commoure”. Tenir compassió implica una emoció profunda que mou a l'acció. És un sentiment que brolla de l'interior i porta al compromís amb el sofriment aliè. En aquesta paràbola, la compassió és el tret distintiu de l'amor actiu. No és teòrica ni sentimental, es tradueix en gestos concrets; el samarità s'acosta, cura, es fa càrrec i cuida. Però atenció, no ho fa sol, individualment, «el samarità va buscar un hostaler que pogués tenir cura d'aquell home, igual com nosaltres som cridats a invitar i a reunir-nos en un “nosaltres” que sigui més fort que la suma de petites individualitats».⁷ Jo mateix he constatat, en la meua experiència com a missioner i bisbe al Perú, que moltes persones comparteixen la misericòrdia i la compassió a l'estil del samarità i de l'hostaler. Els familiars, els veïns, els operadors sanitaris, els agents de pastoral de la salut i molts altres que s'aturen, s'acosten, curen, carreguen, acompanyen i ofereixen el que tenen, donen a la compassió una dimensió social. Aquesta experiència, que es realitza en un entramat de relacions, supera el mer compromís individual. D'aquesta manera, en l'exhortació apostòlica *Dilexi te*, no sols m'he referit a la cura dels malalts com una “part important” de la missió de l'Església, sinó com una autèntica «acció eclesial» (n. 49). En ella citava sant Cebrià per a veure que en aquella dimensió podem verificar la salut de la nostra societat: «Aquesta epidèmia que sembla tan horrible i funesta posa a prova la justícia de cadascú i examina l'esperit dels homes, verificant si els qui estan bons serveixen els malalts, si els parents s'estimen sincerament, si els senyors tenen pietat dels servents malalts, si els metges no abandonen els malalts que imploren.»⁸

Ser un en l'Un suposa sentir-nos veritablement membres d'un cos en el qual portem, d'acord amb la nostra vocació, la compassió del Senyor pel sofriment de tots els homes.⁹ Encara més, el dolor que ens commou no és un dolor aliè, és el dolor d'un membre del nostre propi cos al qual el nostre Cap ens mana acudir per al bé de tots. En aquest sentit s'identifica amb el dolor de Crist i, ofert cristianament, accelera el compliment de la pregària del Salvador mateix per la unitat de tots.¹⁰

⁴ Cf. Benet XVI, Carta enc. *Deus caritas est* (25 desembre 2005), 34; St. Joan Pau II, Carta ap. *Salvifici doloris* (11 febrer 1984), 28.

⁵ S. Francesc d'Assís, *Testamento*, 2: *Fonti Francescane*, 110.

⁶ S. Ambròs, *Trattato sul Vangelo di San Luca*, VII, 84.

⁷ Francesc, Carta enc. *Fratelli tutti* (3 octubre 2020), 78.

⁸ S. Cipriano, *De mortalitate*, 16.

⁹ Cf. St. Joan Pau II, Carta ap. *Salvifici doloris* (11 febrer 1984), 24.

¹⁰ Cf. *ibid.*, 31.

3. Moguts sempre per l'amor a Déu, per a trobar-nos amb nosaltres mateixos i amb el germà

En el doble manament: «Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb totes les forces i amb tot el pensament, i estima els altres com a tu mateix» (Lc 10,27), podem reconèixer la primacia de l'amor a Déu i la seva conseqüència directa amb la forma d'estimar i relacionar-se de l'home en totes les seves dimensions. «L'amor al proïsme representa la prova tangible de l'autenticitat de l'amor a Déu, com ho assevera l'apòstol Joan: “A Déu, ningú no l'ha vist mai; però si ens estimem, ell està en nosaltres i, dins nostre, el seu amor ha arribat a la plenitud. [...] Déu és amor, i el qui està en l'amor està en Déu, i Déu està en ell” (1Jn 4,12.16).»¹¹ Tot i que l'objecte d'aquest amor és diferent: Déu, el proïsme i un mateix, i en aquest sentit els podem entendre com amors diferents, són sempre inseparables.¹² La primacia de l'amor diví comporta que l'acció de l'home sigui realitzada sense interès personal ni recompensa, sinó com a manifestació d'un amor que transcendeix les normes rituals i es tradueix en un culte autèntic: servir el proïsme és estimar Déu a la pràctica.¹³

Aquesta dimensió també ens permet contrastar què significa estimar-se un mateix. Suposa distanciar-nos de l'interès de fonamentar la nostra autoestima o el nostre sentit de dignitat en estereotips d'èxit, carrera, posició o llinatge¹⁴ i recuperar la nostra posició davant Déu i davant el germà. Deia Benet XVI que «la criatura humana, pel fet de ser de naturalesa espiritual, es realitza en les relacions interpersonals». «Com més les viu de manera autèntica, més madura també en la seva identitat personal. L'home es valoritza no aïllant-se sinó posant-se en relació amb els altres i amb Déu.»¹⁵

Estimats germans i germanes, «el remei veritable per a les ferides de la humanitat és un estil de vida fonamentat en l'amor fraternal, que té l'arrel en l'amor de Déu».¹⁶ Desitjo de tot cor que no manqui mai en el nostre estil de vida cristiana aquesta dimensió fraternal, “samaritana”, incloent, valenta, compromesa i solidària que té l'arrel més íntima en la nostra unió amb Déu, en la fe en Jesucrist. Encesos per aquest amor diví, podrem realment lliurar-nos en favor de tots els qui sofreixen, especialment pels nostres germans malalts, ancians i afligits.

Elevem la nostra oració a la Benaurada Verge Maria, salut dels malalts; demanem la seva ajuda per tots els qui sofreixen, els necessitats de compassió, d'escolta i de consol, i supliquem la seva intercessió amb aquesta antiga pregària, que es resava en família pels qui viuen en la malaltia i en el dolor:

Dolça Mare, no t'allunyis,
no apartis de mi la teva mirada.
Vine amb mi a tot arreu
i mai no em deixis sol.
Ja que em protegeixes tant
com a veritable Mare,
fes que em beneeixi el Pare,
el Fill i l'Esperit Sant.

¹¹ Exhort. ap. *Dilexi te* (4 octubre 2025), 26.

¹² Cf. *ibid.*

¹³ Cf. Francesc, Carta enc. *Fratelli tutti* (3 octubre 2020), 79.

¹⁴ Cf. *ibid.*, 101.

¹⁵ Benet XVI, Carta enc. *Caritas in veritate* (29 juny 2009), 53.

¹⁶ Francesc, “Missatge als participants en el 33è Festival internacional dels joves (MLADIFEST)”, Medjugorje, 1-6 agost 2022 (16 juliol 2022).

Imparteixo de cor la meva benedicció apostòlica a tots els germans, als seus familiars i al qui els cuiden, als treballadors de l'àmbit sanitari, als agents de pastoral de la salut i molt especialment als qui participen en aquesta Jornada Mundial del Malalt.

Lleó pp XIV

Vaticà, 13 de gener de 2026